

Лишенко Маргарита Олександрівна
к.е.н., доц. кафедри статистики, АГД та маркетингу
Сумський національний аграрний університет, м. Суми

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Для забезпечення сталого розвитку економіки України треба розв'язати низку невідкладних проблем, з-поміж яких однією з основних є підвищення ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, що зумовлено принциповою зміною правил їхнього функціонування у ринковому середовищі. Тому з метою ефективного управління фінансами ресурсами підприємств необхідно вдосконалювати і розвивати наявні, а також розробляти нові методичні підходи, що враховують особливості економічної ситуації в Україні. В управлінні фінансовими ресурсами підприємств мають місце певні пріоритети які можна згрупувати в три рівні – стратегічний, тактичний та оперативний. Пріоритетом управління на стратегічному рівні є забезпечення необхідним обсягом фінансових ресурсів найбільш вагомих проєктів, заходів та операцій, результатом яких можуть бути значна зміни фінансового стану підприємства, різка зміна структури та величини усіх активів та джерел їх утворення - пасивів. Тактичний рівень управління фінансовими ресурсами підприємств полягає у пошук та розподілі необхідної кількості фінансових ресурсів для забезпечення окремих напрямків діяльності підприємства (закупівлі, виробництва, збуту) та його середньо- та короткотермінових цілей. Під оперативним управлінням розуміється комплексна система заходів з розподілу та контролю фінансових ресурсів для забезпечення поточної діяльності підприємства в межах виконання короткотермінових та середньо термінових планів, при цьому пріоритетним є ефективне використання наявних фінансових ресурсів. Процес безперервного управління фінансовими ресурсами підприємств повинен здійснюватися в рамках відповідної економічної системи, що обумовлює його перебіг та дає можливість досягти бажаних результатів. А це можливо лише за умови всебічного аналізу і узагальнення уже існуючих в

вітчизняній і зарубіжній практиці методів і моделей ефективності використання фінансових ресурсів підприємств. У вітчизняній літературі поняття аналізу ефективності використання фінансових ресурсів підприємств зустрічається рідко. Частіше мова йде про аналіз ефективності використання капіталу, який здійснюється за допомогою коефіцієнтів рентабельності, оборотності та капіталовіддачі всього капіталу, власного капіталу, основного капіталу, оборотного капіталу, позикового капіталу та капіталу, який використовується в інвестиційній діяльності підприємства. Як правило вітчизняні економісти розглядають дві групи показників: показники рентабельності (при розрахунку використовують показник валового прибутку) і показники чистої рентабельності (при розрахунку використовують показник чистого прибутку). Друга група показників за своїм економічним змістом відповідає показникам ефективності використання капіталу. У зарубіжній практиці управління капіталом найбільше розповсюдження отримали такі розробки зарубіжних економістів щодо систем інтегрального фінансового аналізу та особливостей їх практичного застосування, як: 1. Дюпонівська система інтегрального аналізу ефективності використання капіталу підприємства. Ця система, яка розроблена фірмою "Дюпон" (США), передбачає розбиття коефіцієнта рентабельності капіталу на ряд коефіцієнтів його формування, взаємопов'язаних в єдиній системі, а саме на коефіцієнт рентабельності реалізації продукції і коефіцієнт оборотності капіталу, який дорівнює по своєму кількісному значенню коефіцієнту капіталовіддачі [1]. 2. Система SWOT-аналізу. Сутність SWOT-аналізу закладається в дослідженні характеру сильних і слабких сторін підприємства відносно можливостей використання його капіталу, а також позитивного і негативного впливу окремих зовнішніх (екзогенних) і внутрішніх (ендогенних) факторів на умови його використання. [2]. 3. Об'єктно-орієнтована система інтегрального аналізу використання капіталу підприємства. Ця система розроблена фірмою "Модернсофт" (США) і базується на використанні комп'ютерної технології і спеціального пакету прикладних програм. Основою цієї концепції є представлення моделі формування рівня рентабельності

власного капіталу у вигляді взаємодіючих фінансових блоків, які моделюють “класи” елементів, що безпосередньо формують цей показник. Користувач сам визначає систему таких блоків в залежності від специфіки господарської діяльності. 4. Інтегральна система портфельного аналізу. Цей аналіз базується на використанні портфельної теорії, відповідно з якою рівень прибутковості портфеля фондових інструментів розглядається в системі прибуток – ризик. Згідно з цією теорією можна за рахунок формування “ефективного портфеля” знизити рівень портфельного ризику і відповідно підвищити співвідношення рівня прибутковості і ризику. Але, використовувати слід на українських підприємствах лише алгоритми цих методик, а систему кількісних показників ефективності використання капіталу доцільно обирати самостійно в залежності від особливостей господарської діяльності підприємства. Для розв’язання проблем формування і використання фінансових ресурсів підприємств потрібна виважена, довгострокова політика держави щодо розвитку підприємництва та його ролі у піднесенні національної економіки, яка б спиралася на інтереси основних суб’єктів підприємницької діяльності, відповідала потребам основної частини населення і відображала реальний стан у розв’язанні соціально-економічних проблем у країні [3].

Отже, функціонування ринкової економічної системи в Україні можливе за умови зростання ефективності використання фінансових ресурсів. Використовувані ресурси, формуючи ресурсний потенціал окремого підприємства, є часткою ресурсного потенціалу народного господарства в цілому чи окремих його галузей. Тому ресурсне забезпечення окремих підприємств залежить від ресурсного насичення в країні в цілому.

Список використаних джерел

1. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Г.Г. Кірейцев. — 3-тє вид, перероб. та доп. — К.: ЦУЛ, 2004. — 531 С.
2. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві [Текст] / Монографія О. О. Терещенко // - К.: КНЕУ, 2006. - 268 с
3. Чупіс А. В. Оцінка, аналіз, планування фінансового становища підприємства [Текст] : науково-методичне видання / Ред. А. В. Чупіс. - Суми : Вид-во "Довкілля", 2007. - 404с.